

1.0 AMAÇ:

KTÜ Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi Farabi Hastanesinde antineoplastik ilaçları hazırlayan/ uygulayan kişi ve çevrenin kaza ile ilaca maruziyeti durumunda etkilenmeyi en aza indirecek önlemler almaktır.

2.0 KAPSAM:

KTÜ Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi Farabi Hastanesinde Antineoplastik ilaç uygulanan tüm birimleri kapsar.

3.0 KISALTMALAR:

KTÜ: Karadeniz Teknik Üniversitesi

4.0 TANIMLAR:

Antineoplastik İlaç: Malign hücrenin büyümesini durdurma ya da geriletme amacıyla kullanılan, diğer bir anlamda bu hücrenin gelişmesini, olgunlaşmasını ya da yayılmasını engelleyen ilaçlardır. Talimatta kısaca ilaç olarak da kullanılacaktır.

Dökülmeler: Dökülmeler az ya da fazla miktarda olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Az miktardaki dökülmeler biyolojik güvenlik kabini dışında 5 ml / gr'dan az materyalin dökülmesini içerir ve bu dökülmeler gömlek, çift lateks eldiven ve gözlük giyilerek temizlenebilir. Fazla miktardaki dökülmeler ise, biyolojik güvenlik kabini dışında 5 ml / gr'dan fazla olan materyalin dökülmesini içerir. Bu dökülmelerde döküntü seti kullanılmalıdır.

Döküntü Seti İçeriği: Döküntü olduğunu belirten uyarı işareti, iki çift pudrasız eldiven, bir çift pudrasız lateks temizlik eldiveni, uzun kollu arkadan bağlı sıvı geçirmez kullanılıp atılabilen bir gömlek, koruyucu gözlük ve maske, emici özellikte iki örtü, galoş, cam kırıklarını toplamak için küçük bir fırça ve kürek, iki adet atık poşeti, poşetleri bağlamak için ip içerir.

5.0 SORUMLULAR:

• Başhekim
• Hastane Başmüdür V.
• Kalite Koordinatörlüğü
• Başhemşirelik
• Tüm Hekim/Hemşire/Tüm Çalışanlar

6.0 FALİYET AKIŞI

Kemoterapi döküntülerine anında müdahale etmek için Döküntü Seti kolay ulaşılır bir yerde hazır bulundurulur.

Çevreye Bulaşma

- Döküntü seti açılır ve setin içerisindeki dökülme olduğuna ilişkin uyarı yazısı bölgenin yakınına herkesin görebileceği bir yere konulur.
- Dökülme alanına giriş çıkışlar sınırlandırılarak diğer kişilerin ilaca maruz kalması önlenir.
- Dökülen sıvının yayılmasını önlemek için sıvının üzeri emici pedlerle kapatılır. Döküntüye dokunmamaya ve basmamaya dikkat edilir.
- Döküntünün olduğu yerdeki kapı kapatılır ve cam(lar) açılır. Temizleme işlemi dökülmenin en az olduğu alandan, en fazla olduğu alana doğru yapılır.
- Eldivenin bir çifti giyilir. Üzerine önlük, maske, gözlük ve bone giyilir. Galoş giyilir. Diğer bir çift eldiven de önlüğün manşetinin üzerine gelecek şekilde giyilir.
- Döküntü 5 ml'den az ise döküntü temizliği önlük, eldiven ve maske ile yapılır. 5 ml'den fazla dökülmelerde emici ped mutlaka kullanılır ve alan izole edilir.

- I. Kırmızı çöp poşeti açılır ve yerdeki emici pedler poşete atılır. Eğer yerde cam parçaları varsa dikkatlice aynı çöp poşetine atılır ve bağlanır.
- Döküntü sıvı ise emici ped, toz ise ıslak pedle silinmelidir.
- Tüm bulaşmış materyaller tamamen toplandıktan sonra alan su ile yıkanır, üç kez deterjanlı su ile temizlendikten sonra durulanır.
- İlaç ile bulaşmış kumaş materyal, işaretli torbalara koyulur ve ayrı bir ön yıkamadan sonra diğer çamaşırlarla yıkanır.
- Emici bezler alınır ve döküntü dikkatlice silinir. Bu işlem bir kez daha tekrarlanır. Emici bezler II. kırmızı çöp poşetine atılır.
- En son deterjanlı su ile yer silinir ve emici ped ile kurulanır, kullanılan pedler de yine II. kırmızı çöp poşetine atılır.
- Üstteki eldiven, galoş, maske, bone, önlük ve en son üstteki eldiven çıkarılıp II. kırmızı çöp poşetinin içine atılır.
- Bir çift kemoterapi eldiveni giyilerek II. kırmızı çöp poşetinin ağzı güzelce bağlanır. I. ve II. çöp poşetleri III. bir kırmızı çöp poşetine atılır ve ağzı güzelce bağlanır.
- Eller **“El Hijyeni Prosedürü”** na uygun olarak yıkanır
- Dökülmenin meydana gelişi ve nasıl kontrol edildiğine ilişkin bilgiler **“Ramak Kala Olay/Tehlikeli Durum Bildirimine ”** HBYS üzerinden kayıt altına alınır.

Kişiyeye Bulaşma

- Bulaşma olduğunda eldiven ve gömlek hemen çıkarılır.
- Etkilenen deri su ve sabun ile derhal yıkanır.
- Etkilenen göz çeşme altında ya da izotonik serum fizyolojik ile en az 15 dakika süre ile yıkanır.
- Kontakt lensler varsa çıkarılır
- Dökülmeler sonucu kaza ile ilaca maruz kalma söz konusu olursa, dökülmenin meydana gelişi ve nasıl kontrol edildiğine ilişkin bilgiler **“Ramak Kala Olay/Tehlikeli Durum Bildirimine ”** HBYS üzerinden kayıt altına alınır.
- Maruz kalma olayı personelin tıbbi dosyasına kaydedilir ve en kısa sürede tıbbi muayene yapılır.
- **Bu tıbbi muayene, en az;**
 - ✓ Fizik Muayene
 - ✓ Öykü
 - ✓ Tam kan sayımı
 - ✓ Karaciğer fonksiyon testleri
 - ✓ BUN
 - ✓ Kreatinin
 - ✓ İdrar analizi kontrollerini içerir. Kontrol sonuçları da personelin dosyasına kaydedilir.

Biyolojik Güvenlik Kabinine Bulaşma

- Az miktarda ilaç dökülmelerinde daha önce belirtilen çevreye bulaşma bölümünde ki bilgilere göre çevre temizlenir.
- Fazla miktarda (150 ml ve üzeri) dökülmelerde dökülen ilaç temizlendikten sonra kabinin tüm yüzeyleri de temizlenir.
- HEPA filtrele bulaşma durumunda filtre değiştirilinceye ya da temizleninceye kadar kabin kullanılmaz.

Vücut Sıvılarına Maruz Kalma

- Antineoplastik ilaçlarla maruz kalma güvenlik sınırı olmadığından, her türlü maruz kalma risk olarak kabul edilir.
- Antineoplastik ilaç tedavisinden sonra ilk 48 saat, hastanın vücut sıvıları ya da idrarı ile uğraşan kişiler eldiven, atılabilir gömlek giyer ve göze sıçrama olasılığına karşı önlem alır.
- İlaç uygulanan hastanın vücut sıvılarını tamamen uzaklaştırmak için tuvalet sifonu iki kez çekilir, sifon olmayan yerlerde tuvalet bol su ile yıkanır.
- İlaç uygulaması yapılan hasta ve hastaya bakım veren bireyler evde almaları gereken önlemler konusunda eğitim hemşiresi tarafından bilgilendirilir.